

2. Поліщук Н. В., Бугаєнко Т. О., Лемешева Н. П. Підвищення якості вищої освіти за допомогою цифрових технологій та дистанційного навчання // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2022. №1(115). С. 98–107.

3. European Commission. DigCompEdu: The Digital Competence Framework for Educators. 2022. URL: <https://joint-research-centre.ec.europa.eu>

УДК 378.147.88:376.545

ФОРМИ І МЕТОДИ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ТА ЇХ РОЗВИТОК

МАКСИМ КЛІМОВ, НАДІЯ ТКАЧОВА

Національний технічний університет «ХПІ», Україна

pgpererva@gmail.com

Освіта є ключовим елементом розвитку суспільства, оскільки вона формує знання, навички та компетенції, необхідні для успішної діяльності в сучасному світі. У зв'язку з технологічним прогресом, глобалізацією та змінами у соціально-економічному середовищі форми і методи освітніх послуг постійно еволюціонують. Важливим аспектом є адаптація освітніх процесів до вимог часу, що дозволяє підвищити їх ефективність і доступність [1-9].

Основна мета дослідження – аналіз сучасних форм і методів освітніх послуг, оцінка їх впливу на якість навчання та визначення перспектив розвитку цієї сфери. Для досягнення цієї мети необхідно розглянути традиційні та інноваційні освітні моделі, вплив цифрових технологій на навчальний процес і перспективи подальшого розвитку освітніх послуг. Об'єктом дослідження є аграрні навчальні заклади.

Сучасна аграрна сфера є динамічною галуззю, що постійно змінюється під впливом науково-технічного прогресу, цифровізації та світових економічних тенденцій. Важливим чинником її розвитку є якісна система освіти, що забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до нових технологій, методів управління та викликів сучасного сільського господарства [1, 3]. У цьому контексті форми та методи надання освітніх послуг в аграрній сфері відіграють ключову роль у створенні ефективного навчального середовища та забезпеченні компетентного кадрового потенціалу. Різноманіття освітніх послуг у сільськогосподарській галузі охоплює як традиційні методи навчання, так і інноваційні технології, що використовують дистанційні та інтерактивні формати [2, 4]. Впровадження новітніх педагогічних технологій та цифрових платформ сприяє підвищенню якості освіти, надаючи можливість для безперервного професійного розвитку фахівців аграрного сектору.

Освіта в аграрній сфері відіграє ключову роль у розвитку сільського господарства та забезпеченні стійкості аграрного бізнесу [5]. Для ефективної підготовки фахівців та підвищення кваліфікації працівників використовуються різні форми та методи освітніх послуг.

Пропонуємо виділити три базові форми освітніх послуг у аграрній сфері [7, 9].

1. Формальна освіта:

- вищі навчальні заклади (аграрні університети, академії, коледжі);
- професійно-технічні навчальні заклади (ліцеї, училища);

- дистанційне навчання через платформи та університетські програми.
2. Неформальна освіта:
- курси підвищення кваліфікації;
 - онлайн-курси, вебінари, сертифікаційні програми;
 - тренінги та семінари для фермерів та аграріїв.

3. Інформальне навчання:

- самоосвіта через професійну літературу, відеоуроки, блоги;
- обмін досвідом на форумах, у професійних спільнотах;
- стажування та наставництво у провідних агрокомпаніях.

Методи навчання в аграрній сфері також можуть бути різними. Традиційні методи: лекції, семінари, консультації; практичні заняття у лабораторіях та на виробництві. Інтерактивні методи: дискусії, мозкові штурми; кейсовий метод (аналіз реальних ситуацій в аграрному секторі), проєктне навчання. Цифрові методи: використання навчальних платформ (Coursera, Prometheus, AgroStudy), віртуальна та доповнена реальність для моделювання сільськогосподарських процесів, онлайн-симуляції для управління фермерським господарством. Практико-орієнтовані методи: демонстраційні проєкти на аграрних підприємствах, виїзні навчання та експедиції, співпраця з агробізнесом та проведення стажувань.

Ефективне використання цих методів сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних працювати у сучасних умовах агропромислового комплексу.

Аналіз форм і методів освітніх послуг у аграрній сфері дозволяє зробити низку важливих висновків. По-перше, сучасна освіта в аграрному секторі повинна бути гнучкою та адаптивною до змін ринку праці й технологічних новацій. По-друге, впровадження цифрових платформ, дистанційного навчання та інтерактивних методів сприяє підвищенню доступності освітніх послуг та якості навчального процесу. По-третє, дуальна освіта, що поєднує теоретичну підготовку з практичним досвідом на базі підприємств аграрного сектору, є ефективним інструментом підвищення професійної компетентності випускників. Крім того, важливу роль відіграють міжнародні освітні програми та співпраця з науковими установами, що сприяє обміну знаннями та впровадженню передових технологій у сільське господарство.

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що подальший розвиток освітніх послуг в аграрній сфері має базуватися на інтеграції традиційних та інноваційних підходів, розвитку партнерства між закладами освіти та агробізнесом, а також впровадженні безперервного професійного навчання для забезпечення конкурентоспроможності фахівців у галузі сільського господарства.

Дослідження показало, що сучасна освіта базується на поєднанні різних форм і методів навчання, серед яких традиційні аудиторні заняття, дистанційне навчання, змішані моделі, адаптивні технології та персоналізовані підходи. Використання цифрових платформ, штучного інтелекту та віртуальної реальності дозволяє значно підвищити ефективність навчального процесу та зробити його доступнішим для широкого кола людей.

Ключовими напрямками розвитку освітніх послуг є впровадження інтерактивних методів навчання, адаптація навчальних програм до індивідуальних

потреб студентів, розвиток lifelong learning (навчання впродовж життя) та інтеграція освітніх програм із ринком праці. Крім того, важливим є розширення міжнародного співробітництва у сфері освіти, що сприяє обміну знаннями та передовими практиками.

Таким чином, майбутній розвиток освітніх послуг залежить від гнучкості освітніх систем, інноваційного підходу до навчання та активного використання сучасних технологій. Комплексний підхід до реформування освітніх процесів дозволить створити ефективну та доступну систему навчання, що відповідатиме викликам ХХІ століття.

Список використаних джерел

1. Косенко А., Касич А., Лега О., Ареф'єва О. (2023). Вплив управлінських та вартісно-цінових детермінант інтелектуальної власності на конкурентоспроможність підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*, (3), 86–92. URL: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.3.86>

2. Розвиток методів формування собівартості та ціни науково-інформаційної продукції в системі менеджменту "розумного підприємства" / О.С.Балан, П.Г.Перерва, С.В.Князь, О.В.Лега // *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2024. № 9 (199). С. 72-81. doi: 10.20998/2313-8890.2024.09.06

3. Перерва П. Г., Лега О. В., Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. Прибуток як основа фінансової стійкості та стратегічного розвитку підприємства. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. № 7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14790464>

4. Лега О. В., Канцедал Н. А., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. (2025). Формування калькуляційних статей собівартості як основи ціноутворення на продукцію лісового господарства. *Актуальні питання економічних наук*, (7). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14767562>

5. Перерва П. Г., Лега О. В. Податковий консалтинг: інструмент для фінансової безпеки. *Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції* : зб. матеріалів 4-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2024. С. 141-143. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84562>

6. Косенко, А., Князь, С., Касич, А., & Лега, О. (2023). Інтелектуальна власність промислових підприємств: проблеми методології, управління та ціноутворення. *Вісник НТУ ХПІ» (економічні науки)*, (4), 65–71. URL: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.4.65>

7. Перерва П. Г., Лега О. В., Яловега Л. В. Податкове планування як інструмент системи управління підприємством. *Вісник Полтавського державного аграрного університету (Серія «Економіка, управління та фінанси»)*. 2024. Випуск 1. С. 58-62. URL: <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/econom/article/view/29/21>

8. Перерва П., Балан О., Лега О. (2023). Дослідження складових системи менеджменту «розумного підприємства»: стратегія мінімальної собівартості та пакетного ціноутворення // *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*, (6), 127–131. URL: <http://es.khpi.edu.ua/article/view/314092/305019>

9. Перерва П. Г. Синергія екологічного обліку та оподаткування в контексті досягнення цілей сталого розвитку / Перерва П. Г., Лега О. В., Безкровний О. В. //

UDC 339.97

**THE IMPACT OF WAR ON THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF
EDUCATION IN UKRAINE
LESYA KOROLCHUK**

*Lutsk National Technical University, Ukraine
l.korolchuck@lutsk-ntu.com.ua*

One of the key principles of sustainable development of society is to ensure a continuous and high-quality educational process, which is the foundation for the formation of human capital, development of innovative potential and socio-economic progress of the state. In the context of the military conflict, the educational system is undergoing significant transformations, which jeopardizes its ability to fulfill its mission as a tool for social stability and knowledge reproduction. For Ukraine, which is facing large-scale challenges related to armed aggression, the issue of adapting education to crisis conditions is of critical importance. The destructive processes caused by the war not only disrupt the functioning of the educational infrastructure and affect the availability of educational services, but also pose long-term threats to human development that will have a significant impact on the country's post-war recovery.

A significant reduction in state funding, the destruction of educational institutions, mass migration of students and teachers, and an increased psycho-emotional burden on participants in the educational process – all these factors require a comprehensive analysis from the perspective of the concept of sustainable development. In particular, it is important to assess which aspects of education have been most negatively affected and to identify potential mechanisms to mitigate the effects of the war on the education sector. In the current scientific literature, studies of the impact of military conflicts on the education system mostly focus on the empirical analysis of infrastructure destruction, loss of human resources, and the effectiveness of distance learning measures, but a comprehensive approach that takes into account the multidimensionality of sustainable development remains underdeveloped.

The sustainable development of education in Ukraine during the war has suffered a significant negative impact, which is manifested in three main dimensions: social, economic and environmental. The social dimension has suffered the most, due to limited access to education, psychological consequences for participants in the educational process, and human resource losses. About 2,5 million children became internally displaced, while 1,8 million were forced to go abroad, making it difficult for them to integrate into the educational process [1]. In addition, more than 1700 educational facilities have been damaged or completely destroyed [2], resulting in significant limitations on learning opportunities. The war has also negatively affected the psycho-emotional state of students and teachers, manifested in increased levels of stress, anxiety and post-traumatic disorders, and the transition to distance learning has led to a sense of social isolation. An additional challenge was the loss of staff as a result of teachers going abroad, changes in professional